

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserte) vprejema upravništvo in ekspedicija v „Katoli. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 100.

V Ljubljani, v torek 4. maja 1897.

Letnik XXV.

Parlamentarna večina.

Cesto se je že pokazalo, da se ne more imenovati sedanja parlamentarna večina — vladna. Izvila se je vladi ob svojem početku iz rok in kakor se kaže, si bo varovala svojo samostojnost tudi v prihodnje. Vzlasti šolski predlog, ki ga namerava staviti katoliška ljudska stranka, je velikega pomena. Ta predlog temeljuje v načelu, da imajo posamezne dežele pravico določevati šolski zakon. Državni zakon določuje samo, da je ljudska šola javna in vsakemu pristopna. Vsaj 6 let je vsak obvezan obiskovati šolo. Deželni zbori pa določajo obseg poduka, podaljšujejo, če je treba, šolsko dobo in odločujejo v verskem oziru, kakšna bodi šola. O tem predlogu so se desniške skupine že odločile in sicer brez vladne vednosti. Badeni je zelo nejevoljen nad tem. Že to je dobro!

Če se vsprejme ta predlog, bo sedanje šolsko zakonodavstvo precej razbito. Država neha biti „šolmašter“. V deželah, kjer imajo katoličani večino, se brez dvojbe brž uvede verska šola. Poskrbeti pa moramo vzlasti zastopniki slovanskih narodov, da se nam pri tem v državnem zakonu zagotove narodne pravice tam, kjer smo v manjšini.

Da bi bilo delo uspešnejše in da bi se vzlasti v socialnem oziru kaj temeljitega storilo, je treba pred vsem, da se krščanski socialisti čim najožje zvežejo s sedanjo parlamentarno večino. Kakor se čuje, se bo to tudi zgodilo, čim poneha nemški vihar proti jezikovnim naredbam na Češkem. Naši poslanci so po svojem programu poleg kat. ljudske stranke pač najbližji krščanskim socialcem.

Krivična se nam zdi razdelitev v odseke. Slov. kršč. zveza ima 35 članov in po vsi pravici bi morala dobiti večje število zastopnikov. Zdi se, kot bi

6 Falkenhaynovcev in 5 Romanov več pomenjalo, nego 35 Slovanov. To ne gre. Naši poslanci ne smejo mirovati, dokler ne dosežejo, kar jim po pravici pripada.

Liberalci kažejo najlepše jedinstvo s socialnimi demokrati. Ob vsaki priliki jim prihajajo na pomoč. Ko se je šlo za razdeljevanje v odseke, so liberalci skušali izpodriniti vse druge manjše stranke: poljsko ljudsko stranko, Stojalovščike in radikalne Ruse na korist socialnim demokratom.

Ko prenehajo razprave nujnih predlog, se prične adresni razgovor in potem — Bog ve, kaj bo. Ogerska poravnava ne kaže, da bi se mogla letos rešiti. Morda brž po adresni razpravi pošlje Badeni poslance počivat.

Madžarska predrznost.

Iz Zagreba, 1. maja.

Poročal sem ob svojem času o utemeljenju mažarskih šol na nekih železniških postajah na Hrvatskem. Omenil sem že takrat, da boče radi teh šol vedno dosti neugodnosti, kajti Mažari si prisvajajo na te šole vse pravice, celo tudi nadzora, kar pa je popolnoma protivno našemu autonomnemu položaju v šolskih zadevah. Te šole nadzira šolski nadzornik iz Budimpešte, ne pa hrvatski nadzornik iz Zagreba, kar bi moralo biti po jasnej postavi, a ves vpliv na te šole pa ima dotični poglavar železniške postaje, ki je seveda zagrizen Mažar. Ker te šole obiskujejo večidel otroci nižjih železniških služabnikov, ki so do zdaj še vsi Hrvati, činovniška mesta so seveda prevzeli le Mažari, zavzel se je bil v predzadnjem saborskem zasedanju opozicijski poslanec dr. Ružić ter zahteval od vlade, da se te šole kot nepostavne zapro.

Mažaronska večina se je na to smejala ter niti z besedico poskusila pobiti trditve dr. Ružića, ki je svaril poslance radi prevelike njihove lahkomiselnosti v takih vprašanjih. In glej kako prav je imel dr. Ružić, da je grajal malomarnost hrvatskih poslancev, kajti Mažar se je vsled tega že tako vzobestil, da se protivi vsem našim tudi najvišjim oblastim v šolskih zadevah. Poglavar železniške postaje na Hrvatskem je zdaj več nego ban in škof, pod katera bi po postavi morala mažarska šola spadati. Da je temu res tako, razvidno je iz tega-le slučajja, o katerem se je te dni mnogo pisalo po časopisih.

Otroci mažarske kolodvorske šole v Brodu so imeli opraviti velikonočno spoved. Ker otroci na tej šoli s znanjem hrvatske deželne vlade nimajo skoz celo leto nobenega veroučitelja, poglavar postaje namreč noče nobenega hrvatskega duhovnika kot takega imeti, mažarskega pa ne more trebati, kajti skoraj vsi otroci le hrvatski znajo, odredil je prečastni ordinarijat djakovske škofije, da te otroke pripravi za sv. spoved v cerkvi domači župnik. To pa poglavar postaje ni dovolil, marveč je zahteval mažarskega duhovnika.

Duhovna oblast na to ni mogla privoliti, kajti večina otrok se more spovedati le v svojem hrvatskem materinskem jeziku, pač pa je privolila, da se pokliče duhovnik mažarski za one otroke, ki znajo samo mažarski. In če tudi moreš število mažarskih šolskih otrok na prste sešteti, vendar ni hotel poglavar postaje na to pristati, marveč je odločil s šolskim nadzornikom, ki je prišel iz Budimpešte v Brod, da se imajo otroci odpeljati na spoved na Ogersko v Bogojevo, v kraj, kjer prebivajo ogerski Hrvati. S tem je pokazal poglavar postaje sam, da more spovedati te otroke le oni duhoven, ki zna

LISTEK.

Sestanek.

Spisal Anton Kramar.

Solnce je sijalo v tenkih, trepetajočih trakovih izza visocega, začrnelega zidovja, ki se je dvigalo prav pred oknom; nad strehami se je kazala samo ozka črta jasnega neba, od zdolej pa so prihajali z malega dvorišča različni duhovi, ki so prisilili gospoda Štefana Osnika, stud. phil., da je obupal nad „svežim zrakom“ in zaprl okno. Držal je v roki desni črevelj in ga opazoval s stisnjenimi ustni in globoko povešenimi obrvi.

„Kako se ta stvar čudovito razširja! Oblika prednjega dela je zapustila gotiški slog in sili v romanskega. V prvem hipu se tega ne zapazi; podplat se je sicer razblinil, toda gorenje usnje se je samo malo uselo in izgubilo na konci svojo energično ostrino. To ne dé veliko in s spretnostjo in modrim prestopanjem se zakrije tudi ta napaka... Pogledajmo!“

Ogrnil je havelok in stopil par korakov po sobi. „Ne vidi se ničesar; sumnjivi so samo ti tihi, potuhneni koraki; če stopam pretrdo, pa škriplje... Naposled je treba upoštevati, da se ne briga živa duša za moje črevelje.“

Obstal je pred zrcalom, pokritim z belimi pegami in tenko plastjo prahu. Poskušal je dajati svojim očem in ušnim različne sentimentalne in ža-

lostne izraze. Obračal je glavo, da bi se videl v profilu, kar pa se mu ni posrečilo.

„Gorenje sfere so pravilne, — da, naravnost ženijalne; posebno v senci, kadar pada od las in obrvij mistična tema, čelo pa se sveti izza nje, kakor mramornat kip izza drevja. Ali nos, — moj Bog, — samo za pol centimetra naj bi se dvignil; in časih ni bil tako dolg; zdi se mi, kakor bi se dan za dnem nižje usedal; zato se vidijo ustna še bolj debela in široka, kakor so v resnici.“

Sel je za mizo, ali takoj je zopet vstal in se izprehajal po sobi. Vsak trenotek je pogledal skozi okno na nasprotni zid in opazoval senco, ki se je plazila po vlažni steni čedalje nižje.

„Devet še ne more biti. Torej jedno uro, jedno celo uro še. Čemu tako počasi leze?“

Vzel je iz žepa drobno zapečateno kuverto in jo obračal na vse strani.

„Smejala se ne bo, to je faktum. Naposled se je bilo treba odločiti; neumno je samo, da sem tako dolgo odlašal. In pismo ni sentimentalno; brez vsacih rožic in slavčkov; torej je na vsak način izključeno, da bi se blamiral. Da, treba je bilo energije... Ne smete, ne morete se braniti; moji ste od tistega hipa, ko se je razlila po moji duši silovita ljubezen za Vas, če tudi ste bili daleč od mene... To je originalno. Radoveden sem, kako mi odgovori. Da bi me odbila, to je nemogoče; čemu se potem tako ljubeznjivo smehlja?“

Vzel je klobuk, zaklenil vrata in stopal zamišljen po ozkih stopnicah navzdol. Ko je prišel na cesto, zableščal mu je v lice krasen pomladen dan. Na nebu so tu pa tam plavali drobni, kakor pene beli in prozorni oblaki. Od vzhoda je prihajala izza svetlih poslopij mogočna, žareča svetloba, ki je lila kakor v bisernih valovih po razgretem zraku.

Štefan je dvakrat odgrnil svoj havelok in se obakrat zopet zavil vanj, ko se je spomnil svojih črevelj in preozkih hlač. Ljudij je vrvelo po cesti, kakor mravelj pod deblom. Na vsakem obrazu je razlilo solnce žarek svoje svetlobe, vse oči so gledale svobodneje in veseleje, — tako vsaj se je zdelo gospodu Štefanu Osniku.

Poslopja so se lesketala, kakor obita z zlatimi pločami. Zdaj pa zdaj se je dvignil oblak prahu, obstal za hip v zraku, podil se po cesti dalje in se razpršil naposled na vse strani. Štefan je zatiskal oči in priklanjal glavo. Ko je prišel do „narodnega vrta“, začel je stopati počasneje in ozirati se krog sebe. Prihajalo mu je vroče. Neka čudna vznemirjenost se mu je polastila vseh udov; tesnilo ga je v grlu, v sencih pa mu je bilo, kakor z drobnim kladivom.

„In če ravno danes ne pride?...“

Nenadno jo zagleda deset korakov pred sabo. Noga mu zastane, kakor bi stopil v smolo...

(Konec sledi.)

rvatski, in da je vse to izvel le za to, da se bode po časopisih pisalo, kako da je nestrpen škof Strossmayer naproti Mažarom. In to je tudi dosegel, saj je bilo te dni vpitja radi tega po mažarskih časopisih, da je bilo groza. Grozili so se ti mažarski junaki, ki so še pred nedavnim po svojih časopisih vsi goreli za brezverstvo ter je še zdaj branijo na vse mogočne načine, da se mora škof Strossmayer tožiti v Rimu, kako on malo skrbi za duševni blagor svojih vernikov in kako on brani deliti sv. zakramente vernikom svojim v njihovem materinskem jeziku. To je že skrajna predrznost mažarskih dotepecev na Hrvatskem, ali žalibože gojena po malomarnosti naših deželnih oblasti, ki dopuščajo, da se deželne postave kršijo in prezirajo, kakor je volja takih Mažarov.

Bi li to sploh moglo biti, da se držimo svojih postav? Bi li mogel poglavar železniške postaje v drugej deželi vzprotiviti se na ta način višjim deželnim oblastim, kakor se je to zgodilo v Brodu? V deželah, kjer vlada v istini „red in zakon“ si kaj takega ni mogoče niti misliti. Naš sabor je dozdej molčal na vse nepostavnosti, ki se gode ravno na naših železnicah, in sicer še posebno na največjo, da je uveden na njih kot službeni jezik mažarski proti jasni postavi, po kateri je na celem Hrvatskem uradni jezik le hrvatski. Kadar koli se je radi te nepostavnosti v saboru interpeliralo, molčali so mažaroni in če je vlada kaj odgovorila seveda le v korist Mažarom, odobrili so vse.

To je storilo Mažare prevzetne ter silijo zdaj že svoje služabnike, da pošiljajo svoje otroke v mažarske šole, da se mažarizirajo. Ni jim dosta, da so Hrvate iztisnili iz vseh boljih služb na železnicah, nego jim hočejo zdaj pomažariti še njihove otroke in to vse s znanjem in s privoljo današnje hrvatske vlade in mažaronskega sabora. Kaj naš hrvatski narod ne vidi nevarnosti, ki mu preti od te strani in kaj ni že zadnji čas, da se osvesti ter strese s sebe to moro, ki ga že toliko časa tlači? Daj Bog, da bi se pri prihodnjih volitvah vsaj deloma izpolnile želje, ki jih goje pravi rodoljubi za blagor in korist hrvatskega naroda, saj je zares že skrajni čas.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. maja.

O volitvi v odseke se poroča „Narodnim Listom“ nastopno: Zaupniki zborničnih klubov so se po daljšem posvetovanju zjediniili glede vprašanja načelniških mest pri vseh odsekih. Sklenili so, da pripade desnici pravica do načelniškega in drugega namestniškega mesta, levici se pa prepusti mesto prvega namestnika. Načrt, ki si ga je v tem oziru osnovala desnica, je nastopni: Poljskemu klubu pripada predsedstvo v adresnem, justičnem in obrtnem odseku, ter drugo namestniško mesto v narodno-gospodarskem, poljedelskem in vojnem odseku; češki klub dobi predsedstvo v budgetnem in železniškem odseku ter drugo namestništvo v obrtnem, peticijskem in legitimacijskem odseku; katoliški ljudski stranki je zagotovljeno mesto predsednika v davčnem in legitimacijskem odseku in drugo podpredsedniško mesto v budgetnem odseku; slovańska okružna zveza dobi predsedstvo v imunitetnem in narodno-gospodarskem odseku ter mesto drugega podpredsednika v justičnem in železniškem odseku; centrum dobi predsedstvo v peticijskem in drugo podpredsedniško mesto v imunitetnem odseku. — Budgetnemu odseku bode toraj neki načeloval posl. Kaizl, adresnemu Jaworski, davčnemu Dipauli, obrtnemu Weigl, justičnemu Pininski, imunitetnemu dr. Ferjančič, narodno-gospodarskemu Povše, poljedelskemu Zedtwitz. — Poročevalcem adresnega odseka je določen eden član češkega kluba.

Jezikovna naredba in Nemci. Minulo nedeljo je bilo na nogah vse nemštvo na Češkem in Moravskem in le malo je manjkalo, da ni „zatiranemu“ nemštvu takoj isti dan zasijala svitla zarja zaželenih svobode. V Toplicah in Libercih sta se vršila namreč dva shoda, na katerih se je udrihalo po vladi in slovanski večini v zbornici radi jezikovne naredbe. Vsprejeta se je na teh shodih iz osmih delov obstoječa resolucija, v katere prvem delu se pogrevajo znane fraze o krivicah in nasilstvu, v drugem pa pozivlja vse, kar nemški čuti in govori, naj pokaže svojo ogorčenost proti vladinemu postopanju. Vsaka občina, vsak okrajni zastop naj sestavi peticijo in pošlje z njo zastopnika na Dunaj, ki jo po-

tem izroči poslancu dotičnega okraja. Vsi ti zastopniki naj izbere izmed svoje srede deputacijo, ki se poda k cesarju ter tam izprosi milosti. Shodov so se vdeležile vse nemške korifeje, Prade, Lemiš, Wolf, Dobernig, Hofmann, Schlesinger in drugi. Vsi ti možje so že dovolj znani in si toraj lahko vsak predstavlja, kako umejo reševati „zatirano“ nemštvo v Avstriji.

Kvotno vprašanje je najbrže za letošnje leto že rešeno. Kakošna rešitev se je dosegla, oziroma se bode dosegla, je bilo razvidno že poprej vsakomur, kdor je bil količkaj poučen o parlamentarnih razmerah v Avstriji in na Ogerskem in kdor je resno pomislil, kaj pomenijo številke, ki sta jih določili kvotni deputaciji. Vsakomur je bilo jasno, da bo treba izredne prijenljivosti na tej ali oni strani, ako se bo hotelo izravnati postavki 43 na avstrijski in 31 na ogerski strani, ki obe značita ogersko kvoto. Dolgo časa so se vršila že pismena pogajanja, a vse zaman, in konečno se je odločilo, da se vrši nadaljnje pogajanje ustno v Budimpešti. In res, minulo soboto so se podali avstrijski delegati v ogersko prestolnico in že isti dan popoldne so se sošli z ogerskimi tovariši. Posvetovanje se je nadaljevalo tudi v nedeljo in po daljšem razgovoru se je sklenilo, da izvoli vsaka deputacija iz svoje srede pododsek sedmih članov, ki naj se potem posvetujeta o novem načinu proračunjenja kvote. Avstrijska kvotna deputacija je proračunila namreč razmerje 57 : 43 na podlagi števila prebivalstva, mej tem ko se je ozirala ogerska kvotna deputacija na davčno moč in na ta način določila razmerje 68 : 6 : 31 : 4, z drugo besedo, ostane naj tako, kakor je bilo poprej. Povodom razprav se je omenjalo več načinov proračunjenja, kakor n. pr. na podlagi skupnih čistih dohodkov, vsled česar bi se našlo razmerje 60 : 40; drugi so zopet svetovali, naj se ogerska kvota polagoma zvišuje v dobi desetletja od 35 do 40 odstotkov, vsako leto za pol odstotka. Sporazumljenje se torej, kakor omenjeno, mej deputacijama ni doseglo in zadnja nada sta bila izvoljena pododseka, ki sta se sošla včeraj popoldne ob peti uri. Toda kar nista mogli doseči deputaciji, tudi nista dosegla odseka. Vsaka stranka je vztrajala pri prvotno določenem sorazmerju in tako je prišlo, da so se morali avstrijski delegati, nič opravivši, vrniti zvečer na Dunaj. Posvetovanj sta se udeleževala tudi oba ministerska predsednika in finančna ministra. Ob enem z avstrijskima ministroma in delegati se je podal na Dunaj tudi baron Banffy, da se danes popoldne skupno z grofom Badenijem podasta k cesarju in mu poročata o nevspehu v Budimpešti. Seveda se zopet sedaj govori o ministerski krizi na obeh straneh, vendar pa morda še prezgodaj, kajti kakor se splošno zatrjuje, je sedaj to pereče vprašanje za jedno leto odstranjeno, ker bode najbrže vladar za jedno leto pogodbo podaljšal in s tem odvrnil za sedaj pretečo nevarnost.

V nemškem državnem zboru so stavili posl. Heydebrand in tovariši predlog glede zvišanja plač duhovnikom. Temu predlogu nasproti so predlagali posl. Haaske in tovariši dodatni predlog, naj se s 1. aprilom 1898 počenši dovolijo duhovščini starostne doklade, in sicer protestantskim duhovnikom do najvišje svote 4800 mark, katoliškim pa do neke „primerne“ svote. S tem je naravnost označeno, da se poslednjim ne sme dovoliti tako visoka svota kakor protestantskim. V Avstriji se pa še ni nihče drznil predlagati za protestante menda za polovico manjšo plačo, ampak uživajo s katoličani jednake pravice.

Napad na italijansko ekspedicijo v Abesiniji. „Agenzia Stefani“ poroča iz Zeile, da se je vršila neznatna praska mej Abesinci in Italijani. Kralj Menelik namreč v nekem pismu poroča, da je hotela italijanska ekspedicijska prekoračiti mejo pri Baro, čemur so se pa zoperstavili ondotni poglavarji. Vnel se je boj, v katerem je bilo na obeh straneh nekaj ubitih (?) Mej ubitimi je neki tudi načelnik ekspedicijske kapitan Bottego. Dva Italijana so baje vjeli.

Cerkveni letopis.

Razstava cerkvene obleke v mariborski bogoslovnici.

Preteklo nedeljo, dne 25. aprila, je oznanjala belo-rumena zastava, vihrajoča iznad bogoslovnice, mimogredočim nekaj nenavadnega. In res je bilo to nekaj imenitnega, kajti na ta dan se je slovesno otvorila razstava cerkvene obleke, katero je priredila

„družba vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa“. Po poznem opraviilu v stolnici, ob 11. uri, se je zbralo mnogo ljudstva pred nekdanjo gimnazijo, ki je čakalo na prihod mil. knezoškofa. Vkljub slabemu vremenu, ki jih tudi zjutraj ni oviralo od procesije v frančiškansko cerkev, prišli so z veseljem, da sami otvorijo to razstavo in izročijo svojemu namenu sad one družbe, za katero se tako močno zanimajo.

Navzoči so bili razven načelnika, pred. gospoda stolnega dekana Lovrenca Herg, še pred. gospodje kanoniki J. Bohine, K. Hribovšek, dr. J. Pajek in dr. J. Mlakar, več duhovnikov in bogoslovci; nadalje družba gospic in gospa in mnogo raznevrstnega občinstva.

Pred. gospod stolni dekan kot načelnik pozdravijo mil. knezoškofa in navzoče, razložijo na kratko v nemškem in slovenskem govoru blag namen družbe, njene vspehe v pretečenem društvenem letu, in se zahvalijo vsem, ki so častili Jezusa v tabernakelju bodisi z molitvijo, bodisi dejanjsko s tem, da so prirejevali in priskrbeli cerkveno obleko, ki se tukaj razstavlja. H koncu prosijo mil. knezoškofa, da blagovolijo razstavo otvoriti in podeliti vsem višjepastirski blagoslov.

Na to povzamejo besedo mil. knezoškof in v daljšem krasnem govoru pojasnijo dvojno lepe lastnost, ki jo ima družba, namreč molitev in delo. V uvodu pravijo, da že sedemkrat prihajajo k taki slavnosti in vselej z velikim veseljem in vselej so spregovorili, a danes so hoteli molčati, in zakaj? „Če jaz molčim,“ tako nekako pravijo, „govori vam danes ta razstava, če jaz molčim, govori obilno število udov, ki je lansko leto pristopilo, govori denar, ki se je nabral za izdelovanje cerkvenih oblačil, govori ogromna svota 28.000 gld., ki so se do sedaj tekom let nabrali v ta namen, govori siromašne cerkve moje škofije, ki so bile obdarovane, vse govori z jasnimi in zgovornimi jezikom.“ Pa vendar si ne morejo kaj, da bi tudi danes ne spregovorili, in se ne zahvalili družbi za gorečnost, ki jo skazuje Jezusu v najsvetejšem zakramentu. „Na tvoje zidove, Jeruzalem, sem čuvaje postavil; cel dan in celo noč, nikdar ne bodo molčali.“ (Iz. 62, 6.) Taki čuvaji so udje te družbe, ki vedno molijo Jezusa v tabernakelju.

Ali ne samo z vedno molitvijo se časti Jezus, ampak tudi z dejanjem, tako, da se more dostojno opravljati njegova služba. Kajti vse se suče okolu Jezusa v tabernakelju, vsa duhovska čast izvira iz najsvet. zakramenta in je zavoljo njega. Za tako olupšavo božje službe pa je treba denarja, mnogo denarja, in tudi v tem se odlikujejo udje, da tako radodarno prinašajo doneske. V celi škofiji tako lepo cvetejo družbe vednega češčenja, vidi se njihov obilen blagoslov božji; duhovniki naj bodo apostoli za nje, naj jih razširjajo; posebno opominjajo mil. knez bogoslovce, ki bodo letos stopili v pastirsko službo, da postanejo taki apostoli. Dandanes je silno potrebno, da se vrnemo zopet h Kristusu. In tu navajo besede slavno vladajočega papeža Leona XIII. iz neke okrožnice: „Sanatio omnium malorum est remigratio ad Christum Jesum — ozdravljenje vsega zla je potovanje nazaj k Jezusu Kristusu.“ Te besede se prav lepo vjemajo z besedami sv. Pavla do Efežanov: „Instaurare omnia in Christo — ponoviti vse v Kristusu“ (Efež. 1, 10). Da se oklenejo zopet Kristusa, zato vneajo mil. knez navzoče z ognjevitimi besedami. Koncem še izrazijo svojo zahvalo vsem, ki so kaj pripomogli k češčenju najsvetejšega zakramenta, posebno onim, ki so priredili in oskrbeli razstavo tako krasnih cerkvenih paramentov, in podelijo navzočim svoj višjepastirski blagoslov.

Na to si ogledajo med prijaznimi pogovori v spremstvu odbora posamezna oblačila.

Tako se je končala ta znamenita slovesnost. — Razstava je trajala 3 dni in imela mnogo obiskovalcev.

Iz letnega poročila je razvidno, da je družba narasla za 1422 novih udov; za napravo potrebne cerkvene obleke se je nabralo 3113 gld. 28 kr. in za to se je oskrbelo 551 raznovrstnih rečij. Zares velik vspeh, obilen blagoslov božji! Bodimo torej stanoviti in goreči v češčenju Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, potujmo zopet h Kristusu nazaj in ponovimo vse v njem!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. maja.

(Slovanska krščanska narodna zveza.) Na volilnem shodu v Kranju dne 25. aprila je poslanec

dr. Ferjančič gledé zveze dejal: „Z ozirom na jednodušnost in jednoglasnost se je smelo pričakovati, da se ne debatira in ne resolvira o zvezi in proti njej, dokler se ne vidi njenih dejanj. A ker se tega ni držala nam nasprotna stranka v deželi, moram se tudi jaz — kakor nerad to storim — s par besedami o tem izreči. Katoliško - narodna stranka je bila na občnem zboru svojega pol. društva v skrbah, da bi se poskušalo kake liberalne ideje vtihotapljati v zvezo in se je proti temu zavarovala z resolucijo.“ Tega omenjamo zato, ker je dr. Ferjančič prvi prišel v „Narodu“ v članku s svojim podpisom debatirati in resolvirati o zvezi ter govoril o klerikalnih frazah, kakor n. pr. „pozitivno“ krščanstvo, „svoboda“ cerkve itd. — Zaradi teh njegovih neosnovanih besedij je sklenilo katoliško-politično društvo ono resolucijo. Kakor niso fraza besede, ki poudarjajo narodnost v načelih zveze, tako ne morejo biti fraza besede, ki poudarjajo njeno krščansko stališče. — Toliko v pojasnilo, da zopet dr. Ferjančič ne bo koga dolžil zato, kar je sam zakrivil.

(„Narodova“ poročila o državnem zboru) Kedor je prebral poročilo „Narodovo“ o zadnji seji državnega zbora, prepričal se je z nami vred, da poročila „Narod“ nepristranski o nemško-liberalnih, nemško-nacionalnih, židovsko-demokratskih, krščansko-socijalnih, sploh o vseh drugih govornikih, razen o — slovenskih. Te pa smeši pred svetom. V takem tonu omenja dr. Krekovega govora in dostavlja: „Tudi posl. Pfeifer se je čutil poklicanega poseči v razpravo in je predlagal konec debate“. — Vsakdo vé, da noben poslanec ne stavi rad predloga: konec debate in da je zato določena posebna vrsta, vzeta iz večine zbornice. — Sramota za list, ki nima drugega namena, kakor blatiti pred svetom svoje rojake!

(Konkurzne poskušnje) za samostojne župnije se udeležujejo te dni sledeči č. gg.: Anton Antončič, ekspozit v Razdrtem, Ivan Čebasek, župni upravitelj v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem, Ivan Globelnik, župni upravitelj na Polniku, Rudolf Gregorič, župni upravitelj v Lozicah, Karol Lenasi, ekspozit v Nadanjem Selu, Stefan Rihar, kaplan v Kranju in Francišek Žvan, kaplan v Jesenicah na Gorenjskem.

(Vspodobnostne skušnje za učitelje) so se pretekli ponedeljek pričele na tukajšnjem c. kr. učiteljskem. — Vdeležuje se jih skupno 24 učiteljev in učiteljic in sicer: za meščanske šole 6, med njimi 4 č. č. s. Uršulinke; za ljudske šole 8, med njimi 2 č. č. s. Uršulinke; za francoski jezik 4. Skušnje dopolnjujeta 2 iz krščanskega nauka in 2 iz nemškega učnega jezika.

(Iz Mengša) se nam poroča: Vkljub skrajno neugodnemu vremenu se je pri nas minulo nedeljo vršila ob obilni vdeležbi prav prijazno veselica, katero je priredilo izobraževalno društvo v Mengšu na vrtu pri Jeleni in kjer se je ob enem tudi otvorila nova hranilnica in posojilnica v Mengšu. — Navzoče je pozdravil kapelan g. Tom. Rožnik, petje so oskrbovali društveni pevci, ki so takoj pri prvem nastopu pokazali prav lepo točnost in pevsko spretnost, ki vzbuja za prihodnost najlepše upanje. Jednako smo se razveselili nastopa mengeške godbe, kateri moramo res čestitati, da se je v kratkem času tako dobro izurila. O socijalnih razmerah je govoril g. Janez Kalan, kaplan iz Kamnika. V obširnem govoru je pojasnoval sedanje razmere, katerih znak je občna nezadovoljnost, pojasnjeval je vzroke teh neprijetnih pojavov, šibal je liberalizem, ki jih je zakrivil, ter opozarjal na sredstva, katerih treba, da se ljudstvu povrnejo zopet srečnejši časi. — Glede osnove nove posojilnice in hranilnice je govoril g. kanonik A. Kalan in sicer o pomenu in važnosti takih denarnih zavodov, razvijal je začetek in zgodovino Raiffeisen-posojilnic, dokazoval njih blagodejen vpliv na razvoj gospodarskih razmer ter vspodbujal Mengšane, naj krepko in združenimi močmi poprimejo za važno delo, ki bo gotovo tudi za mengeško občino važnega pomena. — Za zabavo je skrbel srečolov z mnogimi lepimi in vmes tudi šaljivimi dobitki; vzlasti je mnogo smeha vzbujala dražba velikega petelina, ki je bil v korist blagajne izobraževalnega društva tako drago prodan, kakor gotovo še nobeden petelin v Mengšu in kakor se tudi temu ni nikoli sanjalo, če se je tudi še tako mogočno šopiril na domačem gnojišču. — Bog živi mlado društvo.

(Duhovne vaje po stanovih) vršijo se ta teden po č. gg. misijonarjih sv. Vincencija Pavljanskega

Urb. Nežmah, Krivec in Klančnik v Grahovem pri Cerknici.

(Katoliška gimnazija v Zagrebu.) Nadškofjski ordinarijat namerava na svojem zemljišču poleg nadškofjskega orfanotrofija sezidati veliko zgradbo, v kateri se napravi nova katoliška gimnazija in deško semenišče z internatom.

(Novice iz Amerike.) V slovenski cerkvi v Jolietu je delil 29. aprila zakrament sv. birme mil. nadškof čikaški g. P. A. Feehan. — Dne 20. aprila so imeli v Jolietu mestne volitve. Kandidat republikanske stranke za mestnega odbornika je bil tudi Slovenec Anton Golobič, občespoštovani meščan in trgovec. — Kakor se iz Kalifornije poroča „Amerik. Slovincu“, je ondota slovenska naselbina propadla in ni v Eden Valley nobenega naseljenca več. — Ponesrečil se je 19. aprila v rudokopu v Osidi delavec Jožef Perjon, doma iz Mavrla v črnomaljski fari. Zapustil je vdovo z nedoraslim otrokom. — Velikonočni misijon za Slovence je in bo imel g. F. Susteršič po raznih krajih od 19. aprila do 20. maja.

Grško-turška vojska.

O bitki pri Velestinu dohajajo iz Carigrada popolno nasprotna poročila onim iz Aten, kajti Edhem-paša trdi, da so si Turki priborili tri utrdbe in postojanko na desni strani od Velestina, najbrže R-zomilos, o grških zmagah pa trdovratno molči in le omenja, da so se umaknili nekaj kilometrov nazaj. O velikem vspehu na turški strani pač ni govoriti, kajti brigada Hassan-paše je preslaba, da bi mogla nadaljevati boj.

Bitka pri Velestinu je trajala baje več dnij. „Daily Chronicle“ poroča iz Farzala, da so napadli Turki grške čete že minulo sredo, vendar je bil boj najbolj ljut v petek in soboto. Trajal je vsak dan po šest ur. Konečno so morali Turki odjenjati, ker niso bili več zadostno organizirani. Angleški dopisnik trdi, da so atenska poročila neresnična in pravi, da so imeli Turki le 2000, Grki pa 8000 mož ter da do odločilne bitke še ni prišlo. Ta poročevalec skuša ustreči Turkom tudi s tem, da pripoveduje le o nekih poskusih napada od turške strani in torej baje ni govora o kakem resnem napadu. Iz prvih carigrajskih poročil je pa razvidno, da so bile turške čete precej močnejše, in Edhem paša sam prizna, da se turški armadi ni godilo najbolje. Resnica je, da je padlo mnogo več Turkov, kakor pa grških vojakov.

Ostali del turške armade v Tesaliji se zbira v bližini Farzala. Tudi čete, ki so bile dosedaj v Trikali in Tirnavu, so se jele pomikati proti Farzalu. Kakor vse kaže, se pripravljata oba dela tu na resno delo.

V Epiru je baje zavladal status quo ante bellum, ako so resnična poročila, da so Grki ostavili vse kraje, katere so si priborili v teku prvih dnij. Poročila iz turškega tabora javljajo, da so turške čete pregnale Grke popolno s turškega ozemlja in da se nahaja grška posadka sedaj onostran reke Arta. V Janino je došel včeraj Saad Edin-paša z 8000 možmi iz Monastira. Govori se, da nameravajo Turki na vsi črti prodirati proti jugu, kakor hitro bo organizovana vsa armada.

Atene, 3. maja. Sinoči je odšlo v Epir 1700 mož mej splošnim pozdravljanjem prebivalstva.

Atene, 4. maja. Brzjavno poročilo javlja, da je kmečko ljudstvo v okolici Arte zelo vznemirjeno in beži v mesto. Vse prodajalnice so zaprte. Oborožen duhovnik je na javnem trgu navduševal prebivalstvo za križarsko vojsko. Turške čete so zasedle most čez reko Luros in zažgale jeden del Filipiade.

Pariz, 4. maja. Zunanji minister Skuldis je izjavil v pogovoru z diplomati, da Grška nikakor ne nasprotuje posredovanju velevlastij, vsekako pa ni voljna sama prositi pomoči.

Pariz, 4. maja. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada, da je resnična vest o umikanju Grkov iz Farzala. Vidi se, da se niso nič pripravili na eventuelno vojsko, marveč odhajajo na otriško gorovje.

Pariz, 4. maja. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada, da so se jeli Grki umikati iz Arte.

Carigrad, 4. maja. Turška vlada še ni odgovorila na noto francoske vlade glede varstva grških podanikov. Ministerski svet je neki sklenil, da si ne da kratiti pravic na turških tleh.

Carigrad, 4. maja. Doslej je došlo z bojišča 547 ranjencev. — Vhod ptujih ladij v ponočnem času je prepovedan tudi v smirnskem pristanu.

London, 3. maja. „Daily News“ poroča o porazu Grkov pri Pentepigadiji nastopno: 600 Evzenov in 400 drugih čet je branilo postojanko v gorovju. Turki so jih zapodili v beg. Izgubili so blizu 100 mož.

London, 4. maja. „Daily Telegraph“ poroča iz Aten, da se je vnel na otoku Mitilene upor v korist Grkom. Grško brodovje se poda nemudoma tje.

London, 4. maja. „Times“ zatrjuje, da so Turki osvojili si Volo in prisilili Grke, da so se umaknili.

Telegrami.

Dunaj, 4. maja. (Poslanska zbornica.) Posl. Ebenhoch in tovariši so izročili v današnji seji predlog glede spremembe državnega ljudsko-šolskega zakona.

Dunaj, 4. maja. Avstrijska kvotna deputacija se je danes vrnila iz Budapešte; dogovori so se razbili, ker Mažari zahtevajo odločno davčno moč kot podlago kvoti, odštevši vse posebne ogerske davke, avstrijska deputacija pa zahteva 42 proti 58. Banffy morda odstopi. — Posl. Povše je izvoljen načelnikom gospodarskega odseka. Zbornično predsedstvo je definitivno izvoljeno in sicer predsednik Kathrein, podpredsednika Abrahamovicz in Kramar.

Budimpešta, 4. maja. Skupna seja pododsekov obeh kvotnih deputacij ni dovedla do nikakega sporazumljenja, kar se je naznanilo avstrijski kvotni deputaciji v navzočnosti ministrov Badenija in Bilinskega, ki so se potem vrnili na Dunaj. Ogerska kvotna deputacija ima jutri plenarno sejo. Baron Banffy se je podal na Dunaj.

Cetinje, 4. maja. Srbski kralj Aleksander je dospel sem ob polu sedmi uri. Knez ga je pozdravil najprišrčnejše, vojaštvo je delalo špalir. V palačo dospevši je pozdravil kralj kneginjo in princezinje ter se na to podal v palačo princa Danilo. Mesto je sijajno okrašeno.

Pariz, 4. maja. Iz Kaneje se poroča, da se splošno govori o odzvanju grških čet s Krete, da se priklopijo vojski na celini. — Na raznih krajih otoka so izjavili vstaši, da nameravajo vsprejeti avtonomijo in se sprijazniti s turškim prebivalstvom (?).

Kaneja, 4. maja. V Kaneji, Retimnu, Kandiji in Sitiji so otvorili Francozi poštno urade. — Vodje vstašev so izjavili angleškemu in italijanskemu admiralu, da se ne spuščajo poprej v kak dogovor, dokler se jim ne naznanijo podrobnosti avtonomijskega načrta.

Foulard-svila 60 kr.

do gld. 3-35 meter, — japonska, kitajska itd. v najnovejših vzorcih in barvah, tudi črna, bela in barvena **Henneberg-svila** od 35 kr. do gld. 14-65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (ok. 240 razn. kakovostij in 2000 razn. barv, vzorcev itd.) **Poštnine in carine prosto na dom.** — Vzorci obratno. — Dvojnati pisмени porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg

32 e. in kr. dvorni zalagatelj, **Curth.** 17-5 2

Neprekosljivega učinka je

Tanno-chinin tinktura za lase.

Okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las. Cena 1 stekl. z rabilnim navodom 50 kr.

Jedina zaloga 57 15 2

lekarna M. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta števil. 1, poleg mesarskega mosta.

Umrli so:

30. aprila. Rudolfina Hann, vojaškega uradnika hči, 17 let, Florijanske ulice 16, jetika. — Marija Škarjavec, tesarja vdova, 59 let, Dunajska cesta 7, caries oss.

1. maja. Apolonija Goste, mestna uboga, 76 let, Karlovska
cesta 7, naduha in vodenica. — Marija Strah, posestnika hči,
5 mesecev, Vodmat 13, božjast. — Jožefa Tertnik, posestnica,
79 let, Krakovske ulice 13, ostarelost. — Rudolf Žagar, de-
lavca sin, 1 leto, Vodmat 45, jetika.

V hiralnici:

30. aprila. Merija Spenko, delavka, 56 let, prsna vodenica.

Zahvala.

313 1--1

Za sočutje, ki se nam je skazalo povodom bo-
lezni in smrti nepozabne soproge, matere, tašče in
stare matere, gospe

Ane Oblak roj. Oberman

za obilo spremstvo pri pogrebu, posebno gg. urad-
nikom, častiti duhovščini, gg. pevceem za ganljivo
petje, sploh vsem prav srčna hvala.

V Litiji, dne 3. maja 1897.

Žalujoči ostali.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokri- na v 24. urah v mm.
3	9. zvečer	733.8	11.1	brezv.	jasno	
4	7. zjutraj	733.7	5.4	sr. vzh.	megla	0.0
	2. popol.	731.8	19.4		jasno	
Srednja večerajšnja temperatura 10.7°, za 1.7° nad nor- malom.						

Zahvala.

314 1--1

Za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku
naše ljube in nepozabne tete

Jožefe Trtnik

izreka najiskrenejšo zahvalo

rodbina Trtnik.

V Ljubljani, dne 3. maja 1897.

Liniment. Capsici compos.

144 6 iz lekarne Richter-jeve v Pragi

priznana iz vrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 46 25-19

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Klavir,

dobro ohranjen, z lepim glasom, je radi selitve po zelo nizki
ceni na prodaj.

Več pové M. Vurnik, organist v Radovljici.

Pege

odpravi v 7 dneh popolnoma 152 24-10

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crême

jedino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za
olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih
steklenicah po 80 novč. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.

Uradne

in trgovske

KOVERTE

s firmo priporoča

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Razglas

311 3--1

gledé prevzetja zgradbe okrajne ceste iz Želodnika v Moravče.

Stroški so proračunjeni na 25.834 gld. in se bodo izplačali v šestih
enakih obrokih v primeri z napredovanjem dela.

Razprava o ponudbah določuje se

na 15. dan maja 1897

dopoldne na 10. uro, in do takrat se morajo vložiti dotične, po priloženem
obrazcu sestavljene ponudbe za celo zgradbo, oziroma za celo zgradbo dolo-
čeno svoto pri brdskem okrajnem cestnem odboru v notarski pisarni na Brdu.

Tem s kolekom za 50 kr. kolekovanim ponudbam pridejati se mora
petodstotni (5%) vadij v gotovini ali državnih papirjih, katerih vrednost se
določi po vsakokratnem kurzu. Ponudnik, čegar ponudba bo sprejeta, mora
povišati vadij na deset odstotkov dotične dražbene cene. Crteži in zgradbeni
pogoji ležé v notarski pisarni na Brdu in se lahko vidijo vsaki dan v na-
vadnih uradnih urah.

Brdski okrajni cestni odbor sklepa o sprejemu posameznih ponudb ne
gledé na visokost ponudene svote in s pridržkom, da sprejem ponudbe odobri
visoki deželni odbor.

Vsak podjetnik je vezan na svojo ponudbo, kakor hitro je isto izročil.

Okrajni cestni odbor na Brdu,

dne 1. maja 1897.

Franco Cerar l. r.,
načelnik.

Obrazec za ponudbo.

Jaz podpisane, stanujoč hiš. št. , potrjujem s tem, da sem
videl crteže in splošne ter nadrobne pogoje gledé zgradbe okrajne ceste iz Želodnika v
Moravče, in se zavežujem, da bom izvršil vsa dela brez napake natančno in tako, kakor to
zahtevajo crteži in zgradbeni pogoji za poprečino gld. kr., z besedami:
in prilagam v ta namen petodstotni vadij v znesku 1292 gld. v gotovini
(ali pa v državnih papirjih po kurzu).

(Sledi bivališče in datum ter ime in priimek, kakor tudi značaj ponudnika.)

Naslov od zunaj:

Okrajni cestni odbor
na

Brdu
(v notarski pisarni.)

Ponudba

za izvršitev okrajne ceste iz Želodnika v Moravče
gotovini gld. kr., z besedami:

priloženih je v
(ali državni papirji itd.).

Natečaj.

Stavbeni odbor v Dobu razpisuje s tem

natečaj za zgradbo novega župnišča.

Oddajala se bodo: zidarska, kamnoseška, tesarska,
mizarska, ključavničarska, kleparska, pleskarska, stek-
larska in pečarska dela v skupni svoti 9820 gld.

Proračun načrti in dražbeni pogoji ležé na ogled pri gosp.
predsedniku stavbenega odbora v Dobu.

Podjetniki se vabijo, da vložé pismene kolekovane ponudbe z
10% vadijem

do dne 20. t. m. opoldne

pri stavbenem odboru.

V Dobu, dne 3. maja 1897.

310 2--1

Stavbeni odbor.

F. P. Vidic & Comp.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke,

zarezne strešne opeke

(izdelane iz najboljše vrhniške ilovice) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko

in

strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek).

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene!

201 12

Dunajska borza.

Dne 4. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 . 70 .
Avstrijska zlata renta 4%	122 . 55 .
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 . 40 .
Ogerska zlata renta 4%	122 . 20 .
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 . 70 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	950 . — .
Kreditne delnice, 160 gld.	359 . 60 .
London vista	119 . 55 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 62 1/2 .
20 mark	11 . 72 .
20 frankov (napoleonador)	9 . 51 1/2 .
Italijanski bankovci	45 . 15 .
C. kr. cekini	5 . 65 .

Dne 3. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	154 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 . — .
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 . — .
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 . 35 .
Tisine srečke 4%, 100 gld.	133 . 20 .
Dunavske vravnave srečke 5%	128 . — .
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 . 50 .
Posojilo goriškega mesta	112 . 50 .
4% kransko deželno posojilo	98 . 75 .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 80 .
Priporočne obveznice državne železnice	— . — .
južne železnice 3%	175 . 70 .
južne železnice 5%	127 . — .
dolenjskih železnice 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	148 . — .
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 . 75 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 . — .
Salmove srečke, 40 gld.	69 . 75 .
St. Genois srečke, 40 gld.	73 . 50 .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 . — .
Ljubljanske srečke	23 . 25 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 . 25 .
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3520 . — .
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	373 . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 . 50 .
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	— . — .
Montanska družba avstr. plan.	84 . 65 .
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	158 . — .
Papirnih rubljev 100	126 . 33 .

Nakup in prodaja

vsakevrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
kavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosedaj kolikor je mogoče visocega
obretovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.